

ментом, маркетингом, логістикою, праксеологією тощо), кожна з яких збагачує інноватику відповідними елементами.

Як наука інноватика оперує відповідним категорійним апаратом, що ґрунтується на категоріях фундаментальних економічних наук. Адаптація їхнього категорійного апарату до умов інноватики визначає сутність базових категорій інноватики.

Інновація та інноваційний процес є двома найважливішими поняттями в теорії інноватики.

Література

1. Акмаєв А. І., Кляненко Б. Т., Осика О. П., Ахромкін Є. М., Фесенко І. А. Економіка й організація інноваційної діяльності: навч. посібник / Донбаський держ. технічний ун-т ; Східноукраїнський національний ун-т ім. Володимира Даля ; НАН України ; Луганський філіал Інституту економіко- правових досліджень. — Луганськ ; Алчевськ : ДонДТУ, 2008. — 341 с.
2. Організація та управління інноваційною діяльністю: підручник для студ. вищих навч. закл. / Національний технічний ун-т «Харківський політехнічний ін-т» / Петро Григорович... Перерва (ред.). — Х. : НТУ «ХПІ», 2008. — 1025 с.
3. Заблоцький Б. Ф. Економіка й організація інноваційної діяльності: навч. посібник. — Л. : Новий Світ-2000, 2007. — 456 с.
4. Яковенко В. Б. Введение в инновационные технологии. — К.: Изд-во Европ. ун-та финансов, информ. систем, менедж. и бизнеса, 1999. — 67 с.
5. Martyniak Z. Wstęp do inwentyki. — Kraków: AE, 1997. — 134 s.

Коршикова Р. С., канд. екон. наук, доцент,
кафедри обліку підприємницької діяльності,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

ПОДАЛЬШЕ УДОСКОНАЛЕННЯ ВИМОГ П(С)БО УКРАЇНИ ЩОДО ОБЛІКУ ОБ'ЄДНАННЯ ПІДПРИЄМСТВ

Одним з атрибутів ринкової економіки є різноманітні об'єднання суб'єктів господарювання, порядок утворення та види яких визначаються національним законодавством країни та нормами міжнародного права. Нині, крім звичних форм юридичного та економічного об'єднання виділяють також нове поняття неформальна бізнес-група. Але незважаючи на шляхи та підходи до об'єднання, ця операція в більшості випадків створює додаткові

вигоди для всіх її учасників. Отже, звичайно рішення про об'єднання приймається, виходячи з економічної доцільності.

В Україні відображення наслідків об'єднання підприємств в обліку та звітності інвестора (покупця) відбувається відповідно до П(С)БО 19 «Об'єднання підприємств» (надалі П(С)БО 19). Цей документ було прийнято в 1999 р., і його норми були повністю узгоджені з положеннями покладеного в його основу чинного на той час МСБО 22 «Об'єднання компаній».

Згодом у 2004 р. Рада з МСБО видала МСФЗ 3 «Об'єднання бізнесу», який замінив МСБО 22. При цьому сфера застосування нового стандарту суттєво зросла: його вимоги поширювалися не тільки на об'єднання підприємств, але й на об'єднання бізнесу. В контексті МСФЗ 3 бізнес являє собою види діяльності з відповідними активами, що до них відносяться, якими управляють для забезпечення власників (учасників або членів) прибутком у вигляді дивідендів, скорочення витрат по веденню бізнесу або одержання інших додаткових вигід. Крім того, новий стандарт:

- переглянув загальну методичку обліку операції об'єднання (скасовано метод об'єднання інтересів);

- уточнив порядок визнання деяких придбаних активів та зобов'язань об'єкта інвестування (придбання);

- змінив підходи до первісного визнання та подальшого обліку таких показників як гудвіл, негативний гудвіл та частка меншості.

В травні 2008 р. наказом Міністерства фінансів України більшість із зазначених змін була врахована і у вітчизняній нормативній базі. Так, норми П(С)БО 19 призначені для відображення в обліку і звітності як операцій придбання інших підприємств, так і об'єднання видів діяльності суб'єктів господарювання. Після первісного визнання гудвіл відтепер не підлягає амортизації, а має лише оцінюватися на наявність ознак можливого зменшення його корисності. Негативний гудвіл як окремий об'єкт обліку та стаття звітності більше не визнається: якщо на дату придбання (або на дату обміну) вартість частки покупця у справедливій вартості придбаних ідентифікованих активів, зобов'язань і непередбачених зобов'язань об'єкта придбання перевищує сукупність витрат на об'єднання підприємств (або видів їх господарської діяльності), то сума перевищення відразу включається до складу доходів у періоді об'єднання. В свою чергу, оцінка частки меншості має здійснюватися на основі справедливої, а не балансової вартості тієї частки чистих активів дочірнього підприємства, що не належить материнському підприємству.

Видана у січні 2008 р. переглянута версія МСФО 3 замінила попередню редакцію цього стандарту (2004 р.). Її слід застосовувати до угод об'єднання бізнесу, починаючи з 1 липня 2009 р. Нова версія цього документу є завершальним етапом Проекту Ради з МСБО з питань обліку операцій об'єднання, що відбувався у межах процесу конвергенції між МСФЗ та американськими обліковими стандартами. Докладний аналіз положень нової редакції МСФЗ 3 та норм П(С)БО 19 станом на 1 квітня 2010 р. дозволив виявити ряд суттєвих розбіжностей між ними, які стосуються:

- 1) складу витрат, що входять до вартості об'єднання (придбання);
- 2) підходу до визначення вартості гудвілу при його первісному визнанні як у ситуаціях, коли контроль до покупця переходить відразу, в межах однієї операції об'єднання, так і в ситуаціях, коли покупець набуває контроль поступово (поетапне об'єднання);
- 3) методики оцінки неконтрольованої частки (частки меншості) на дату придбання;
- 4) визнання та оцінки деяких активів та зобов'язань об'єкта придбання на дату придбання;
- 5) порядку впровадження нових вимог переглянутого документу (перспективно чи ретроспективно).

Таким чином, вказані вище розбіжності в методиці обліку об'єднання підприємств (видів їх діяльності) між МСФЗ 3 та П(С)БО 19 визначають напрямки подальшого вдосконалення національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку з метою їх наближення до міжнародних стандартів фінансової звітності і скорочення обліково-аналітичних робіт при трансформації фінансових звітів вітчизняних підприємств.

Література

1. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку 2000 / Перекл. з англ. за ред. С. Ф. Голова. — К.: Федерація професійних бухгалтерів і аудиторів України, 2000. — 1272 с.
2. Міжнародні стандарти фінансової звітності 2004 / Переклад з англ. за ред. С. Ф. Голова. — К.: Федерація професійних бухгалтерів і аудиторів України, 2005. — Ч. 1. — 1304 с.
3. МСФЗ 3 «Об'єднання бізнесу» // www.minfin.gov.ua.
4. ПСБО 19 «Об'єднання підприємств», затверджене наказом Міністерства фінансів України № 163 від 07.07.99 р. з подальшими змінами.